

KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Bjørgulv Braanen
 Administrerende direktør: Marga van der Wal
 Redaksjonssjef og featureredaktør: Mari Skurdal
 Nyhetssjef: Kjell-Erik N. Kallset og Mimir Kristjánsson
 Kulturredaktør: Haakon Flemmen
 Utenriksredaktør: Yohan Shanmugaratnam
 Utviklingsredaktør: Katrine Ree Holmøy
 Utgitt av © Klassekampen AS.
 Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon forbudt uten etter særskilt avtale.

Hvalfangst

■ Denne uka la Sea Shepherd-skipet «Sam Simon» til havn i Tromsø for reparasjoner. Skipet er del av en større aksjon mot færøysk hvalfangst, der hele Sea Shepherds flåte på åtte skip inngår. Når aksjonene på Færøyene er over står norsk og islandsk hvalfangst for tur. Kaptein Alex Corneliusen har i et intervju med radiostasjonen ABC varslet at aktivistene er klare for å bryte norsk lov om dersom det kan forstyrre hvalfangsten. Sist Sea Shepherd opererte i Norge ble flere norske fiskeskuter sabotert og forsøkt senket, med fare for liv og helse

■ Sea Shepherds aksjoner møter motstand i norsk miljøbevegelse. Natur og Ungdom, Naturvernforbundet og Bellona støtter alle norsk hvalfangst. I en pressemelding sier fylkesleder Silje Lundberg i Naturvernforbundet i Troms at deres «fulle støtte ligger hos de norske hvalfangerne, som driver en bærekraftig høsting av ressursene i havet». Lundberg påpeker at norsk hvalkjøtt er miljøvennlig og kortreist, og at en hval som har levd i det fri har opplevd atskillig mindre lidelse enn for eksempel en gris eller en høne. I Norge er det kun vågehval det drives kommersiell fangst på. I 2015 er kvoten på 1286 dyr, det samme som i fjor. Denne kvoten blir så godt som aldri oppfylt, og i fjor ble bare 736 vågehval tatt. Med en bestand å nærmere 200.000 dyr i Nord-Atlanteren er denne hvalen ikke utrydningstruet.

■ Hvalfangst er en sentral del av den norske kystkulturen og en betydelig næringsvei i mange små lokalsamfunn i nord. Dersom ikke bestanden av vågehval beskattes, vil den ta stadig mer torsk og annen fisk langs kysten. Det kan ytterligere underminere det norske fisket. Vi har ingen problemer med å forstå ønsket om å bevare livsmangfoldet i havet, inkludert verdens hvaler. Men den bærekraftige norske jakten på vågehval er ingen trussel mot dette. Derfor stiller vi oss helt og fullt bak norske hvalfangere og håper den norske kystvakten gjør sitt ytterste for å verne dem mot aktivistene på «Sam Simon» og andre Sea Shepherd-båter, slik at hvalfangsten kan gå sin gang. Denne typen aktivisme er ikke velkommen i norske farvann.

MÍMIR KRISTJÁNSSON

Mister Njet får ja

Kalenderen
2. JULI

Han hadde vært utenriksminister i 28 år og overlot posten til georgieren Eduard Sjevardnadse, partisejef i sovjetrepublikken i Kaukasus.

I dag er det 30 år siden Andrej Andrejevitsj Gromyko rykket opp som president etter at president Konstantin Tsjernenko døde 10. mars 1985 etter et lite år som Kremles øverste leder.

Gromykos opprykk i en alder av 76 år ble sett på som påskjønnelse for lang og tro tjeneste i Sovjetunionen mer enn reell makt. Det var samtidig en markering av usikkerhet rundt reformene til partisejef Mikhail Gorbatsjov, glasnost, som alle hadde regnet med ville bli president. Det skjedde først 30. september 1988. Opprykket innebar at Gromyko, den siste fra den gamle Brezjnevgarden ved siden av den 80-årige statsministeren Nikolaj Tikonov,

Gromyko

mistet grepet om utenrikspolitikken, mens partisejef Gorbatsjov hadde hånd om innenrikspolitikken. Den 57-årige økonomen Sjevardnadse hadde vært medlem av politbyrået i 24 timer. Han erstattet brezjnevisten Grigorij Romanov som gikk av «av helsemessige årsaker» (utagerende privatliv), en arg motstander av Gorbatsjovs reformer.

Hviterusseren Gromyko, omtalt i Vesten som «Mr. Njet», døde 2. juli 1989 i Moskva 79 år gammel. **PMJ**

Debatten om fjorårets Gaza-krig varslar om juridisk kaos.

Et nytt vepsebol

Anja Sletteland
FOKUS

Forrige uke leverte FNs menneskerettsråd (UNHRC) sin rapport fra fjorårets krig i Gaza. Kampen om hvilken betydning den skal få, er allerede godt i gang.

Sakens fakta er egentlig ikke så kompliserte. Krigen begynte i juli 2014 med bortføringen av tre israelske ungdommer, der Israel svarte med massearrestasjoner av Hamas-tilhengere på Vestbredden. Dette førte til raketter fra Gaza for første gang på lenge. Israel gikk til motangrep, og krigen var i gang. Krigshandlingene varte i en måned, to uker og fire dager, og 2251 palestinere og 71 israelere ble drept.

Når det kommer til Israel-Palestina-konflikten, er likevel det meste uklart. Forrige gang UNHRC undersøkte israelske krigshandlinger, fra Gaza-krigen vinteren 2008–2009, ble utvalgets leder Richard Goldstone presset til å trekke tilbake rapporten fordi USA og Israel mente den var for ensidig. Både UNHRC og Israel har lært av historien. For å avverge noe av motstanden fra Israel, delte UNHRC denne gangen ansvaret mellom Israel og palestinske opprørsgrupper. Israel stilte også

forberedt, og lanserte sin egen evalueringsrapport en uke før UNHRC.

Det er ikke uten grunn at Israel tar rapporten mer alvorlig denne gang. Siden sist har Palestina blitt medlem av Den Internasjonale Straffedomstolen (ICC). Palestinerne har ikke kastet bort tiden. De brukte UNHRC-rapporten til å understøtte sin egen rapport om israelske krigsforbrytelser som de leverte til ICC i slutten av forrige uke.

Akkurat hva som står på spill er derimot ganske uklart. For Palestina representerer ICC tre ulike muligheter. Den ene er å få okku-

«ICC har ingen makt til å håndheve dommene sine»

pasjonen dømt under internasjonal lov, for å presse Israel til å trekke seg ut av Vestbredden og heve blokaden av Gaza. Det er delte meninger om dette alternativet er spesielt realistisk. ICC har ingen makt til å håndheve dommene sine og er avhengig av at medlemsstatene tar ansvar. Dette kan virke lettere sagt enn gjort, ettersom ingen har blitt arrestert etter krigen i 2008–2009, på tross av at daværende utenriksminister Tzipi Livni og flere israelske generaler da ble dømt for krigsforbrytelser under universell jurisdiksjon.

Den andre muligheten er å bruke ICC til å endre maktbalansen i fremtidige fredsforhandlinger med Israel. Med en dom i ICC

står Palestina i posisjon til å «tilby» Israel forhandlinger, noe som gir dem mulighet til å kreve mer tilbake.

Den tredje muligheten er å kaste ICCs troverdighet inn i potten for palestinsk frigjøring, for å øke det internasjonale samfunnets interesser i konflikten.

For Israel er det også uklart hva som står på spill. Selv om det er relativt lite sannsynlig at en dom i ICC vil få reelle konsekvenser, har de ingen interesser av at saken skal tas opp der. Israel svarte med to ulike strategier: Å utfordre det internasjonale rettsvesenets legitimitet til å blande seg inn i konflikten, og å utfordre premis-

sene for internasjonal lov, i tilfelle rottefelle.

Derfor insisterer Israel på at UNHRC er forutinntatt og at ICCs mandat er begrenset til

folkerettsbrudd i land uten fungerende rettsvesen. Med sin egen rapport fra fjorårets krig søkte Israel både å vise at landet ikke trenger juridisk innblanding utenfra, og å utfordre etablerte prinsipper om krigføring, som for eksempel definisjonen av proporsjonalitet og hvem som regnes som sivile.

Hvordan det vil gå med Palestinas sak i ICC vil fremtiden vise. Men kampen om premissene har allerede gjort ICC til et vepsebol. Spørsmålet er hvem som tør å ta i det når det kommer til stykket.

Anja Sletteland,
 samfunnsgeograf
 anjasletteland@gmail.com

Doonesbury

av G.B. Trudeau

Doonesbury Flashbacks